КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра суспільствознавчої освіти

Програма підвищення кваліфікації учителів правознавства

«Конструювання сучасного уроку правознавства за новими модельними програмами НУШ»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(протокол № 9 від 18.09.2026 р.)

Завідувач кафедри Галина СОХАНЬ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 6 від 01.10.2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Розробник: старша викладачка кафедри суспільствознавчої освіти Васильків Ірина Дмитрівна.

Напрям: розвиток професійних компетентностей (знання фахових методик, технологій); готовність до професійного зростання для реалізації освітніх завдань і відповідності вимогам часу.

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України 12.10.2022 р. № 904).

Термін дії програми: з 01.01.2027 р. до 31.12.2032 р.

Рецензенти:
Кацюба Микола Романович, заступник директора КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»;
Танчин Ігор Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільствознавчої освіти, заступник директора КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Упровадження Державного стандарту базової середньої освіти (ДСБСО) та нових модельних навчальних програм з правознавства для 9 класів актуалізує суттєві зміни методики викладання правознавства в межах громадянської та історичної освітньої галузі (ГІО). В умовах скорочення наполовину кількості годин для вивчення правознавства, відсутності чітко вербалізованих очікуваних результатів під правознавство у ДСБСО вчителі стикаються з потребою оперативного подолання змістових лакун і контентних розбіжностей. Предмет має стати не засобом накопичення абстрактних норм, а інструментом формування практичної правової свідомості учнів.

Запропонований курс покликаний надати педагогам дієвий інструментарій для конструювання сучасного, динамічного уроку правознавства. Особливий акцент зроблено на поєднанні роботи з першоджерелами в офіційних базах даних (зокрема на сайті Верховної Ради України), аналізі актуальних правових новел, використанні штучного інтелекту як методичного асистента для створення життєвих кейсів і мотиваційних завдань, а також на системі оцінювання результатів навчання з правознавства в умовах Нової української школи.

Цільова група: учителі правознавства.

Обсяг: 30 годин.

Форма навчання: очна, очно-дистанційна.

Мета: науково-методичний супровід розвитку професійної компетентності вчителів правознавства щодо конструювання сучасного уроку правознавства в 9 класі НУШ; оволодіння навичками інтеграції цифрових технологій і ШІ-асистентів у підготовці завдань з правознавства для підвищення мотивації учнів і формувального оцінювання, вдосконалення навичок ефективної роботи з першоджерелами норм права.

Завдання:

- визначити спільне інваріантне ядро в нових модельних навчальних програмах та наявних підручниках з правознавства для 9 класу з метою вибудовування цілісної картини курсу в умовах скорочення годин;
- опанувати сучасну методику конструювання практичних правових ситуацій, мотиваційних «гачків» та життєвих кейсів для підлітків із цільовим залученням генеративних моделей штучного інтелекту;
- удосконалити вміння працювати з офіційними базами законодавства, здійснювати пошук, аналіз та дидактичну адаптацію актуальних правових новел для сприйняття учнями;
- спроєктувати дієві інструменти формувального й критеріального оцінювання навчальних досягнень дев'ятикласників з правознавства, враховуючи вимоги академічної доброчесності.

Перелік компетентностей, що **вдосконалюватимуться / набуватимуться:**

- предметно-методична компетентність: здатність долати дефіцит годин через виділення інваріантного ядра у змісті нових модельних програм і наявних підручників з правознавства для 9 класу, здійснювати дидактичну трансформацію першоджерел та правових новел для повноцінного засвоєння підлітками;
- інформаційно-цифрова компетентність: усвідомлене та ефективне використання генеративних моделей штучного інтелекту як методичних асистентів для конструювання правових кейсів та інтерактивних вправ, а також робота з офіційними електронними базами законодавства;
- оцінювально-аналітична компетентність: володіння сучасними підходами до оцінювання результатів навчання, проєктування чітких дескрипторів і рубрик для перевірки практичних умінь та проєктної діяльності учнів в умовах НУШ.
- інноваційна компетентність: готовність до впровадження сучасних освітніх технологій, проблемного навчання, нестандартних форм організації уроку правознавства для підвищення мотивації та правової свідомості учнів 9 класу.
- рефлексивна компетентність (або здатність до навчання впродовж життя): здатність критично осмислювати власний педагогічний досвід, аналізувати результати роботи за новими програмами та підручниками, постійно оновлювати правові знання з урахуванням змін у законодавстві.

Очікувані результати:

Слухач/ка після навчання на цьому курсі:

- визначає спільне інваріантне ядро нових модельних програм з правознавства для 9 класу, усуваючи змістові лакуни в умовах дефіциту часу;
- проєктує практичні правові ситуації, мотиваційні «гачки» для підлітків із використанням генеративних моделей штучного інтелекту;
- здійснює пошук, аналіз і дидактичну адаптацію актуальних текстів нормативно-правових актів з використанням офіційного сайту Верховної Ради України для уроків правознавства;
- розробляє інструменти оцінювання для перевірки результатів навчання учнів з урахуванням академічної доброчесності.

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях – індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Програмою передбачено виконання різних видів

робіт: вхідне опитування; творче самостійне завдання; практичні завдання, участь у круглому столі; рефлексія.

Критерії оцінювання. Оцінювання результатів навчання здійснюється за шкалою – «зараховано / не зараховано». Позитивна оцінка за курс («зараховано») виставляється за умови опанування матеріалу на платформі Moodle в обсязі не менше 70 % від загальної кількості годин, активної участі в практичних заняттях онлайн та офлайн. Самостійна робота зараховується за умови виконання не менше 70 % запланованого обсягу, повної відповідності змісту роботи навчальним завданням програми, успішної презентації індивідуального проєкту та дотримання принципів академічної доброчесності.

Особливості реалізації програми. Програма реалізується в інституційній формі за очно-дистанційною моделлю, що поєднує безпосередню взаємодію під час аудиторних занять із роботою у віртуальному навчальному середовищі. Навчальний процес передбачає синхронну взаємодію через платформи Zoom і Moodle, а також виконання самостійної роботи для поглибленого засвоєння тем. Такий підхід забезпечує гнучкість навчання та дозволяє ефективно використовувати цифрові інструменти для зворотного зв'язку й моніторингу прогресу слухачів.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови не менше 50 % від загальної кількості.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

3. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття	**2**		**2**	
Тема 1. Реєстрація слухачів, вхідне опитування.			1	
Тема 2. Формування очікувань слухачів.			1	
Модуль 1. Нормативний фундамент та порівняльний аналіз МНП з правознавства для 9 класу	**6**	**2**	**4**	
Тема 1. Правознавчий компонент у ГІО базової середньої освіти: виклики Держстандарту та структура нових МНП.		2		
Тема 2. Декомпозиція очікуваних результатів навчання у правознавстві: переклад загальних вимог галузі на мову конкретних уроків.			2	
Тема 3. Порівняльний аналіз наявних МНП та навчально-методичного забезпечення.			2	
Модуль 2. Методичний інструментарій, кейси та робота з першоджерелами	**8**	**4**	**4**	
Тема 1. Формування правової компетентності: від засвоєння норм до моделювання життєвих ситуацій.		2		
Тема 2. Практикум із розробки проблемних ситуацій для уроків правознавства.			2	
Тема 3. Цифрові та гейміфіковані інструменти на уроках правознавства: як зацікавити 9-класників в умовах дефіциту часу.		2		
Тема 4. Робота з текстами НПА в офіційних джерелах та аналіз правових новел.			2	
Модуль 3. Оцінювання, академічна доброчесність і безпечне середовище	**4**	**2**	**2**	
Тема 1. Оцінювання навчальних досягнень учнів з правознавства: виклики НУШ.		2		
Тема 2. Проєктування інструментів оцінювання та моделювання ситуацій із запобігання академічній недоброчесності.			2	
Круглий стіл. Правознавство в 9 класі НУШ: практичні підсумки роботи за новими модельними навчальними програмами.	**2**		**2**	
Рефлексія. Тести. Вихідне опитування	**2**		**2**	
Самостійна робота	**6**			**6**
Всього годин:	**30**	**8**	**16**	**6**

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття
Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1. Реєстрація слухачів, вхідне опитування.
Тема 2. Формування очікувань слухачів.

Модуль 1. Нормативний фундамент та порівняльний аналіз МНП з правознавства для 9 класуЧас за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 1. Правознавчий компонент у ГІО базової середньої освіти: виклики Держстандарту та структура нових МНП

План лекційного заняття

1. Місце і статус правознавчої складової в Громадянській та історичній освітній галузі за новим Держстандартом базової середньої освіти.
2. Варіативність та особливості структури нових модельних навчальних програм (МНП) для 9 класу.
3. Проблема скорочення кількості годин на вивчення правознавства та шляхи її оптимізації.

Тема 2. Декомпозиція очікуваних результатів навчання у правознавстві: переклад загальних вимог галузі на мову конкретних уроків

План практичного заняття

1. Алгоритм декомпозиції інтегрованих очікуваних результатів ГІО до рівня предметних завдань з правознавства.
2. Узгодження цілепокладання уроку з вимогами щодо формування ключових компетентностей НУШ.
3. Побудова логічного ланцюжка: «Держстандарт – модельна програма – підручник – урок учителів».

Тема 3. Порівняльний аналіз наявних МНП та навчально-методичного забезпечення

План практичного заняття

1. Порівняльний аналіз змісту наявних підручників і нових МНП для 9 класу.
2. Виявлення контентних розбіжностей, «білих плям» та додаткових тем у конкретних мнп та підручниках.
3. Моделювання способів вирішення виявлених проблем в умовах дефіциту часу.

Модуль 2. Методичний інструментарій, кейси та робота з першоджерелами
Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 1. Формування правової компетентності: від засвоєння норм до моделювання життєвих ситуацій

План лекційного заняття

1. Психолого-педагогічні особливості сприйняття правової інформації підлітками в 9 класі.
2. Перехід від репродуктивного вивчення статей до формування правової культури і правосвідомості.
3. Роль критичного мислення в аналізі правовідносин.

Тема 2. Практикум із розробки проблемних ситуацій для уроків правознавства

План практичного заняття

1. Проєктування життєвих кейсів на основі реальних життєвих колізій підлітків.
2. Добір маркерів для оцінки рівня правової свідомості та поведінки учнів у запропонованих кейсах.
3. Апробація та взаємне рецензування мінікейсів, створених слухачами для 9 класу.

Тема 3. Цифрові та гейміфіковані інструменти на уроках правознавства: як зацікавити 9-класників в умовах дефіциту часу

План лекційного заняття

1. Використання інтерактивних платформ і гейміфікації для швидкого опрацювання великих обсягів правового матеріалу.
2. Цифрові інструменти візуалізації правових понять (структурні схеми, інтерактивні плакати, інфографіки).
3. Організація змішаного навчання в курсі правознавства.

Тема 4. Робота з текстами НПА в офіційних джерелах та аналіз правових новел

План практичного заняття

1. Практикум із навігації та пошуку актуальної чинної редакції законів на офіційному вебпорталі Верховної Ради України («Законодавство України»).
2. Методика адаптації «важкого» юридичного тексту закону для сприйняття учнями 9 класу (метод скорочення, спрощення, візуалізації).
3. Аналіз змін у законодавстві, які безпосередньо стосуються змісту програми 9 класу.

Модуль 3. Оцінювання, академічна доброчесність і безпечне середовище

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 1. Оцінювання навчальних досягнень учнів з правознавства: виклики НУШ

План лекційного заняття

1. Сутність формувального оцінювання у навчанні правознавству.
2. Розробка критеріїв оцінювання дослідницьких і практичних робіт учнів 9 класу.

3. Побудова конструктивного зворотного зв'язку для учнів щодо їхніх правових проєктів з дотриманням вимог НУШ.

Тема 2. Проєктування інструментів оцінювання та моделювання ситуацій із запобігання академічній недоброчесності

План практичного заняття

1. Розробка чітких рубрик і дескрипторів для оцінювання практичних завдань і роботи з першоджерелами.
2. Моделювання кейсів із протидії академічній недоброчесності та плагіату в шкільному середовищі.
3. Створення інструментів самооцінювання та взаємооцінювання для учнів-дев'ятикласників.

Круглий стіл. Правознавство в 9 класі НУШ: практичні підсумки роботи за новими модельними навчальними програмами

Рефлексія. Тести. Вихідне опитування.

Самостійна робота. «ШІ-архітектор уроку правознавства: конструювання мотиваційного кейсу та практичної ситуації для 9 класу»

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Визначте та запишіть контекст вашої роботи: оберіть конкретну тему з нової модельної програми правознавства для 9 класу, вкажіть авторів (видавництво) підручника, за яким працюєте, та коротко обґрунтуйте, як розроблене завдання допоможе компенсувати дефіцит годин чи складність матеріалу.
2. Сформулюйте та запишіть 2–3 ефективні текстові запити (промпти), які ви розробили для генеративних моделей штучного інтелекту (наприклад, ChatGPT, Copilot, Gemini) з метою пошуку або створення мотиваційних стартів (гачків) та правових кейсів для дев'ятикласників.
3. Доберіть і адаптуйте за допомогою штучного інтелекту практичний матеріал, що складається з: а) мотиваційного «гачка» (сторітелінг, мінімедіакейс) для зацікавлення учнів на початку уроку; б) розгорнутої правової ситуації (проблемного кейсу) з 2–3 запитаннями для учнів та обов'язковим посиланням на чинну статтю закону з офіційного сайту ВРУ («Законодавство України»).
4. Опишіть створений методичний продукт за такою мінімалістичною структурою: а) назва теми, б) мотиваційний старт (суть «гачка»), в) текст правової ситуації з посиланням на норму-регулятор у законодавстві; г) запитання для аналізу учнями, а також вказівка на те, як цей кейс можна швидко модифікувати за допомогою штучного інтелекту під інший рівень підготовки учнів чи змінити умову задачі.
5. Скомпонуйте всю інформацію в єдиний цілісний текстовий документ, перевірте його на відповідність заданому обсягу (500–800 слів) і збережіть у вигляді тексту у форматі Word. Здайте роботу як вільну текстову відповідь на платформі Moodle.
6. Робота має відповідати вимогам академічної доброчесності та змісту програми.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти Нормативно-правова база та концептуальні видання НУШ

1. Загальна декларація прав людини: ухвалена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text
3. Державний стандарт профільної середньої освіти: (постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 № 851). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text
4. Державний стандарт базової середньої освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16
5. Державний стандарт початкової освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-%D0%BF#Text
6. Про академічну доброчесність: Закон України від 18 грудня 2025 року № 4742-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text
7. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text
8. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
9. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
10. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / за заг. ред. М. Грищенка. Київ : МОН України, 2016. 34 с.
11. Рекомендація Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про ключові компетентності для навчання протягом усього життя» від 22.05.2018 р. № 2018/С 189/01.
12. Декларація прав дитини, проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1959 року. URL: https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=331
13. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: ухвалена в Римі 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
14. Конвенція про права дитини: ухвалена 20 листопада 1989 року (редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
15. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: ухвалений і відкритий для підписання, ратифікації та приєднання резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р., ратифікований

Україною 19 жовтня 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
16. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: ухвалений 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
17. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 року № 396-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text
18. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року №322-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text
19. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: ч.1 (статті 1 - 212-24) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text ч. 2 (статті 213–330) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text
20. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text
21. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text
22. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text
23. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 1 грудня 2022 року № 2811-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text
24. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text
25. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text
26. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text
27. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26 січня 2021 року № 1135-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text
28. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text
29. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text
30. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text
31. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text
32. Про захист прав споживачів: Закон України від 10 червня 2023 року № 3153-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text *(Набере чинності не раніше дня припинення чи скасування воєнного стану)*
33. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року № 1023-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text *(Втратить чинність не раніше дня припинення чи скасування воєнного стану)*

34. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text
35. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text
36. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text
37. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text
38. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text
39. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text
40. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України від 13 грудня 2022 року № 2834-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text
41. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27 квітня 2021 року № 1414-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text
42. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text
43. Про охорону праці: Закон України 14 жовтня 1992 року № 2694-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text
44. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24 серпня 2023 року № 3354-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-IX#Text
45. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text
46. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 2 травня 2023 року № 3077-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text *(Набере чинності не раніше ніж через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні)*
47. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text *(Втратить чинність не раніше ніж через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні)*
48. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text
49. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року № 3425-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text
50. Про цифровий контент та цифрові послуги: Закон України від 10 серпня 2023 року № 3321-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3321-20#n70
51. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року № 55-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text

Інформаційні ресурси:

1. Демократична школа. Всеукраїнська програма освіти для демократичного громадянства : практичний посіб. / за заг. ред. Олени Шинаровської. URL: https://theewc.org/content/uploads/2020/02/Tool-for-Democratic-School-Development-web-Ukrainian.pdf
2. Електронний кабінет громадянина. Цифрові сервіси. URL: https://itd.rada.gov.ua/idsrv
3. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: https://www.kmu.gov.ua/
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: https://reyestr.court.gov.ua/
5. Живемо в демократії : навчальні матеріали з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини. URL: https://www.living-democracy.com/uk/
6. Компас : посібник з освіти з прав людини за участю молоді / за ред. П. Брандер, Е. Кін та ін. / Рада Європи, 2020. 490 с. URL: https://rm.coe.int/compass-2020-ukr-yfdua/1680a23873
7. Культура й практика викладання прав людини: поради, вправи, симуляційні ігри : методична збірка для використання в освітньому процесі для 5–11 класів за результатами проєкту «SIMschool – симуляційні ігри для вивчення прав людини», що реалізується ГО «CRISP» і ГО «ЕдКемп Україна» у партнерстві з Європейським Союзом. Харків : Вид-во «Дім Реклами», 2021. 220 с. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1YjvHkEV-Df1e-k41nZZL8HH9846N5rZP
8. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського URL: https://www.nbuv.gov.ua
9. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: https://www.president.gov.ua/
10. Офіційний веб-портал «Судова влада України». URL: https://court.gov.ua/
11. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua
12. Академічна доброчесність: інформаційний бюлетень / Проєкт «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative — UTMA). URL: https://saiup.org.ua/
13. Освітня платформа «ЕдЕра» (EdEra). Онлайн-курс «Розвиток уміння вчитися: інструменти для НУШ». URL: https://www.ed-era.com
14. Національна платформа «Всеосвіта». Вебінари та матеріали з розвитку когнітивних навичок учнів. URL: https://vseosvita.ua
15. Цифрова платформа «На Урок». Практичні кейси та дидактичні матеріали для організації самостійної роботи. URL: https://naurok.com.ua
16. Платформа «Prometheus». Безкоштовний онлайн-курс «Навчаймось вчитися: Потужні розумові інструменти для опанування складних предметів» (переклад курсу Барбари Оаклі). URL: https://prometheus.org.ua
17. Інструменти для створення ментальних карт (Mind Mapping): MindMeister (https://www.mindmeister.com); Coggle (https://coggle.it)
18. Інструменти для візуалізації, чек-листів та планерів: Canva для освіти (https://www.canva.com) та дошки Padlet (https://padlet.com).

Підручники, посібники, інша література:

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
2. Дзера О. В., Бондар Т. В. Сімейне право України : Підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 520 с.
3. Конституційне право України : підручник. Вид. 10-те (ювілейне): перероб. та доп. Ужгород : РІК-У, 2020. 504 с.
4. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І.Козюбри / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер, М. І. Козюбра, А.А.Мелешевич. Київ : ВАІТЕ, 2021. 528 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
5. Козюбра М. І. Преамбула. Конституція України: науково-практичний коментар / Ю. Г. Барабаш [та ін.]; за ред. Р. О. Стефанчука, О.В.Петришина. Київ : ВАІТЕ, 2024. 1176 с.
6. Корнєєв Ю. Трудове право України : навчальний посібник. Київ, 2020. 112 с.
7. Кравченко І. Трудове право України : практикум. Київ, 2020. 476 с.
8. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти. 3-є вид., змін. й доп. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 524 с.
9. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 3-тє вид., стереотип. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 584 с.
10. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В.О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.
11. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.
12. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / О. В. Попович, Л. В. Томаш, П. П. Латковський, А. Ю. Бабій. Чернівці, 2022. 319 с.
13. Кухарєв О. Спадкове право України : підручник. Київ : Алерта, 2020. 362 с.
14. Молдован В. В., Чулінда Л. І. Правознавство : навчальний посібник. 3-тє видання. Київ : ЦУЛ, 2020. 184 с.
15. Основи правознавства : навч. посіб. для здобувачів освіти неюрид. спец. / уклад.: С. Є. Булавіна, Ю. П. Крисюк, О. М. Юхимюк; за заг. ред. д. ю. н., проф. М. М. Яцишина. 3-тє вид., зі змінами та доповн. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 196 с.
16. Основи правознавства: навч. посіб. / Ю. І. Крегул, Л. М. Шестопалова, В. В. Ладиченко та ін.; за ред. Ю. І. Крегула. Вид. 2-ге, перероб. та допов. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 528 с.

17. Парасюк М. В., Парасюк В.М., Грабар Н.М. Цивільне право україни (загальна частина) (у схемах та таблицях) : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 364 с. URL: https://bit.ly/3ES6tdS
18. Правознавство : навчальний посібник / за заг. ред. С. В. Пєткова. 2-ге видання. Київ : КНТ, 2022. 382 с.
19. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с. URL: https://bit.ly/3waBwdv
20. Сімейний кодекс України : наук.-практ. коментар : станом на 1 січ. 2020 р. / за заг. ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 552 с.
21. Теорія держави і права : навчальний посібник / Н. М. Крестовська, Л.Г.Матвєєва, Я. О. Тицька, Н. В. Атаманова, Н. Б. Арабаджи. Одеса, Міжнародний гуманітарний ун-т, 2021. 193 с.
22. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права : навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с. URL: https://bit.ly/3QSTxEL
23. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків : 2022. 376 с.
24. Хавронюк М. І. Кримінальні проступки : науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. Київ, 2021. 266 с.
25. Цивільний кодекс України. Станом на 01 січня 2023 р. : науково-практичний коментар / за заг. ред. Є. О. Харитонова, О. М. Калітенко. Київ : Норма права, 2023. 1424 с.
26. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. / О. Е. Аврамова, Е. В. Вакулович, А. С. Горбенко та ін.; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва. Харків : ХНУВС, 2023. 420 с.
27. Цивільне право України (частина загальна): підручник / за ред. І.В.Спасибо-Фатєєвої. Харків : Екус, 2024. 568 с.